

Protokoll fra møte i Hovedkomiteen i VKM tirsdag 29. november 2005 kl 1230-1700

Fra Hovedkomiteen:

Åshild Krogdahl (møteleder), Bjørn Næss, Hilde Kruse, Erik Dybing, Knut Berdal (stedfortreder for Ingolf Nes), Jan Alexander, Janneche Utne Skåre, Margareta Haugen, Wenche Farstad, Leif Sundheim, Lene Frost Andersen, Georg Kapperud

Forfall

Ingolf Nes, Anne-Katrine Lundebye Haldorsen, Judith Narvhus, Øyvind Lie

Fra sekretariatet til VKM:

Kirstin Færden, Arne Mikalsen, Tor Øystein Fotland, Anne Finstad, Ingfrid Slaatto Næss og Beate Furuto Folgerø (ref.)

Observatører:

Mona Torp, Mattilsynet

Forkortelser benyttet i protokollen:

- FG Faggruppe
- FG1: Faggruppen for Hygiene og smittestoffer
- FG2: Faggruppen for Plantehelse, plantevernmidler og rester av plantevernmidler
- FG3: Faggruppen for GMO
- FG4: Faggruppen for Tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk
- FG5: Faggruppen for Forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester i matkjeden
- FG6: Faggruppen for Fôr til terrestriske og akvatiske dyr
- FG7: Faggruppen for Ernæring (human), dietetiske produkter, ny mat og allergi
- FG8: Faggruppen for Dyrehelse og dyrevelferd (dyrevern)
- HK Hovedkomité
- MT Mattilsynet
- VKM Vitenskapskomiteen for mattrygghet

Sak 1 Konstituering av møtet (habilitet, oppfølgingssaker)

Det var ingen kommentarer til innkallingen. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile til noen av sakene på dagsordenen.

Oppfølging av saker fra forrige møte:

Sak 2. 111005 Rapport fra ad hoc-gruppen og uttalelse fra Hovedkomiteen er oversendt til Mattilsynet og vil legges ut på VKMs nettsider 2. desember. Behandlingen av denne saken har vist at VKM har et forbedringsområde i forhold til fastsetting av tidsfrister. Videre bør Hovedkomiteen involvere seg underveis i slike saker og det er et ansvar for alle involverte å forholde seg til avtalte frister. Mattilsynet bør involvere seg mer underveis i arbeidet med sakene slik at de kan være forberedt på å håndtere saken når den er ferdigstilt. Mattilsynet må også bidra til å gjøre det mulig for VKM å levere innen fastsatt frist.

Sak 3. 111005 Saken ble tatt opp som egen sak på dette møtet.

Sak 4. 111005 Saken er sterkt forsinket fordi VKM enda ikke har fått tilgang til de data som har vært lovet fra Mattilsynet. Dette er svært uheldig fordi de personene som er oppnevnt til ad hoc-gruppen som hadde satt av tid til å arbeide med denne prioriterte saken nå i høst har måttet legge om sine planer og også må finne tid til saken i vårhalvåret 2006.

Sak 5. 111005 Saken ble tatt opp som egen sak på dette møtet.

Sak 6 111005 Ingen ytterligere oppfølging

Sak 7 111005 Kurs i mediehåndtering er avholdt for 11 deltagere fra VKM. Deltagerne fra Hovedkomiteen mente at kurset var utfordrende og spennende.

Sak 8. 111005. Avløpsslam: det oppnevnes en gruppe med deltagere fra FG5 og FG4. Det tas sikte på å gjennomføre et forprosjekt for å kartlegge saken.

Sak 2 Risikovurdering – introduksjon av høypatogent aviært influensa A virus til Norge

Bjørn Næss, som leder av ad hoc-gruppen, la frem saken Det har vært en konstruktiv dialog med Mattilsynet underveis i arbeidet, blant annet ved utarbeidelse av mandatet. På grunn av sakens hastegrad pågår VKMs arbeid parallelt med løpende rådgivning til Mattilsynet fra Veterinærinstituttet. VKMs ad hoc-gruppe og Veterinærinstituttet samarbeider derfor til en viss grad om dette arbeidet for å unngå dobbeltarbeid. Bjørn Næss la frem forslag til tidsplan med høring i faggruppene og hovedkomiteen.

Medlemmer i HK ga følgende forslag og innspill til denne saken:

- Det ble nevnt at det er ønskelig at vurderingen også inneholder noe om de dyrevelferdsmessige sidene av denne saken, spesielt med tanke på forhold rundt avlivning og destruksjon av smittede dyr.
- Det ble kommentert at man savnet en kvantitativ tilnærming i epidemiologi, både på plante- og dyrehelse. Ad hoc-gruppens leder svarte at for risikovurdering av aviær influensa hadde dette vært ønskelig men svært vanskelig å få til innenfor den tiden man har fått til rådighet for arbeidet.

Vedtak:

Orienteringen fra ad hoc-gruppen ble tatt til etterretning.

Sak 3 Helhetssyn på fisk

Ad hoc-gruppens leder Janneche Utne Skåre la frem status i arbeidet med risikovurderingen. Etter forrige møte i Hovedkomiteen har det kommet kommentarer fra Hovedkomiteens medlemmer som i stor grad har blitt innarbeidet i rapporten. Noen forslag har imidlertid ikke blitt tatt til følge etter diskusjon i ad hoc gruppen. Faggruppene 1, 5, 6 og 7 har nå kapittel 2-9 til kommentering. Innspill/kommentarer fra disse faggruppene vil bli tatt videre til ad hoc gruppen for vurdering.

Kapittel 10 som oppsummerer arbeidet samt inkluderer de konklusjoner ad hoc-gruppen har kommet med er nå under arbeid og ble på møtet gjennomgått av Skåre.

Følgende innspill til denne saken framkom:

- Mange ga komplimenter til ad hoc-gruppen for godt arbeid
- Det kom en del spesifikke kommentarer til teksten som forelå.
- Rapporten bør inneholde en kort diskusjon om sammenligning til tidligere, lignende utredninger (DK, UK, EU) – den norske utredningen har brukt datagrunnlag fra disse men også tatt med nyere arbeider. Det norske arbeidet har lagt vekt på å finne kostholdsundersøkelser som er relevante og gode inntaksdata. Det er et særlig fokus på kreft og fisk.
- Mattilsynets observatør uttalte at de setter pris på at kapittel 10 gir en god oppsummering av arbeidet. Dette vil gjøre rapporten mer tilgjengelig for dem som skal bruke den.
- Ad hoc-gruppen etterlyser et godt navn på vurderingen og oppfatter ”Helhetssyn på fisk” som en arbeidstittel. Forslag mottas med takk.
- Hovedkomiteen understreket at arbeidet vil få stor betydning. Det vil derfor være viktig at en del av arbeidet foreligger på engelsk. Ad hoc-gruppen ønsker selv at hele rapporten skal oversettes. En videre diskusjon av hvor mye av rapporten som skal oversettes kan tas på neste møte.
- Det kom et forslag om å publisere en kortversjon i ”Tidskrift for den norske lægeforening” for å spre informasjon om arbeidet i det humanmedisinske miljøet.

Vedtak:

Hovedkomiteen støttet ad hoc-gruppens forslag om at ad hoc-gruppens rapport blir stående som et eget sluttprodukt og at Hovedkomiteen ikke utarbeider noen egen uttalelse. Dette under forutsetning av at Hovedkomiteen får mulighet til å kommentere kapittel 10 slik som avtalt.

Sak 4 Utvikling av generelle eksponeringsmodellverktøy

Margareta Haugen, som leder for ad hoc-gruppen, redegjorde for status. Det vises til protokollene fra møtene i ad hoc-gruppen som er publisert på www.vkm.no. Ad hoc-gruppen vil i forkant av det neste møtet i Hovedkomiteen oversende et brev til Hovedkomiteen med forslag om å avholde kurs i probabilistiske metoder for medlemmer i VKM.

Møteleder oppfordret Faggruppe 5 og 6 til å levere de manglende innspillene slik at ad hoc-gruppen får mulighet til å gå videre i arbeidet.

Det kan være aktuelt å sende et brev fra Hovedkomiteen til Sosial- og helsedirektoratet angående VKMs behov for kostholdsdata.

Vedtak:

Hovedkomiteen imøteser en konkretisering av dette arbeidet fra ad hoc-gruppen med struktur og frister innen neste ordinære møte i Hovedkomiteen.

Sak 5 Anvendelse av TTC-prinsippet for risikovurderinger i VKMs faggrupper

Ad hoc-gruppens koordinator, Tor Øystein Fotland, ga en kort statusrapport for gruppens arbeid. Gruppen består av Inger-Lise Steffensen (leder, FG4), Trine Husøy (FG4), Jan Erik Paulsen (FG4) og Kari Grave (FG5).

Vedtak:

Statusrapport fra ad hoc gruppen tas til etterretning. Hovedkomiteen ber om en skriftlig disposisjon for arbeidet til orientering på møtet 14. februar.

Sak 6 Planer og budsjett for 2006

Revisjon av strategiplan 2005/06

Hovedkomiteen vedtok en intensjon om at denne planen kan gjelde ut funksjonstiden for den sittende komiteen, men vil likevel åpne for at dokumentet kan justeres underveis i perioden ved behov.

VKMs måloppnåelse 2005

En oppsummering av måloppnåelsen i forhold til årsplanen var saksdokument og følgende innspill framkom:

Selv om det kan være vanskelig å vurdere hvorvidt en tidsfrist er overholdt eller ikke, kan det være viktig å måle hvorvidt VKM leverer innen fristen.

Mottakers tilfredshet med produktet bør også måles.

Det er kanskje ikke formålstjenlig å kvantifisere hvor mange risikovurderinger som bør initieres hvert år da dette avhenger av arbeidskapasitet for øvrig etc.

Det ble gjort en kort evaluering av seminaret i risikoanalyse:

- Seminaret fungerte bra for å gi en oversikt over området
- Noen synes temaet for seminaret ble for vidtfavnende.
- Varierende kvalitet på foredragene
- Positivt at også andre fra de andre institusjonene kunne delta
- Kan gjerne gjentas!
- Bra at man fikk høre fra andres fagområder
- Deltagerne fra Mattilsynet var svært fornøyde, spesielt med det første foredraget

Spørsmål om beredskapsrutiner – Hovedkomiteen ba om å få utkast til slike rutiner til uttalelse.

Hovedkomiteen uttalte at oversikten viser at mye har skjedd i løpet av året men ønsker at målene som ikke er nådd prioriteres i 2006. Det er nyttig å ha en slik oversikt over måloppnåelse.

Årsplan 2006

Hovedkomiteen uttalte generelt at det er ønskelig å synliggjøre VKM i større grad. Videre ble det poengtert at det er å ønskelig å bruke store, viktige saker til markedsføring (helhetssyn på fisk, aviær influensa etc). Det ble også presisert at det er viktig at VKM-eksperter fremstår som "ambassadører" for VKM i de forskjellige fora hvor de ferdes.

Følgende innspill til mål for 2006 framkom:

- Forskningsbehov skal påpekes i de risikovurderinger der det er relevant
- Sekretariatet skal sammenstille alle påpekte forskningsbehov fra risikovurderingene en gang per år, denne suppleres av faggruppene og prioriteres og suppleres av Hovedkomiteen og oversendes til relevante adressater.
- God prosess rundt fastsettelse av tidsfrister
- Holde foredrag som VKM-eksperter (synliggjøring av VKM)

Budsjettprosess 2006

Hovedkomiteen støttet seg til forslaget til budsjettprosess og ber om at koordinatorene forbereder saken og setter den på dagsorden til neste møte i de enkelte faggruppene.

Sak 7 Rutiner for behandling av saker i Hovedkomiteen

Kirstin Færden la frem saken på vegne av sekretariatet. Hovedkomiteen diskuterte saken og kom med en del innspill som er referert under de tre overskriftene.

Rutiner for oppnevning av eksterne eksperter til VKM

- Det er viktig at eksperter er i stand til å levere det produktet som etterspørres innen gitte frister
- For rigide rutiner kan gjøre at eksperter ikke ønsker å gjøre arbeidet, men samtidig som man ber om habilitetserklæring kan det også etterspørres en kort CV. For å kvalitetssikre kompetansen kan VKM alternativt ta kontakt med kandidatens arbeidsgiver og/eller gjøre et søk på vedkommende for å se på publikasjonslisten.
- Sekretariatet bør opprette en database over eksperter vi har brukt som inneholder deres CVer.

Status til ad hoc-eksperter oppnevnt av/til andre ekspertorganer

- Det kan variere fra sak til sak om det er nødvendig at eksperter avklarer sitt bidrag til arbeidet hos sin faggruppe/hovedkomiteen – må avklares ved oppnevning
- Det bør komme frem i uttalelsen om eksperter er oppnevnt av andre organer.

Vedtak: Denne saken bør utredes nærmere. Sekretariatet kommer tilbake til Hovedkomiteen med en nærmere forberedt sak.

Rutiner for behandling av saker i Hovedkomiteen.

Vedtak: Sekretariatet anmodes om å utarbeide et felles dokument som beskriver saksgangen for alle typer saker, ikke bare dem som skal behandles i Hovedkomiteen.

Sak 8 Orientering om arbeidet i faggruppene

Faggruppe 1:

Medlemmer av faggruppen har deltatt i to utredninger ledet av andre faggrupper; Antibiotikaresistens-markørgener og Spredning av smitte via fôr til pelsdyr og har gitt input til Helhetsvurdering av fisk. Faggruppen har fått en bestilling på *Salmonella* i fôrmidler, dette arbeidet vil ha deltagelse fra flere faggrupper og to observatører fra Mattilsynet. Sakene vedrørende produkter av upasteurisert melk og *Listeria monocytogenes* i sushi ferdigbehandles i januar.

Faggruppe 2:

Faggruppen har behandlet fire saker på plantevernmidler siden forrige møte i Hovedkomiteen hvorav to er sluttbehandlet. For tiden pågår det diskusjoner i faggruppen og mellom faggruppen og Mattilsynet om hvorvidt faggruppen bør deles i to, der den ene nye gruppen skal arbeide med saker knyttet til plante helse og den andre gruppen skal arbeide med saker knyttet til godkjenning av plantevernmidler.

Faggruppe 3:

Tre risikovurderinger er slutført siden sist hvorav en ikke kunne ferdigstilles pga manglende datagrunnlag. Fire saker er under arbeid nå og en ad hoc-gruppe startet opp 28. november på en egeninitiert oppgave: Komparativ risikovurdering av genetisk endrede planter fremkommet ved ulike teknologier. Arbeidet har en foreslått tidsramme på et og et halvt år og gruppen skal se på genetiske endringer ved andre metoder enn genmodifisering. Gruppen legger opp til en inkluderende prosess, det skal arrangeres et åpent møte i samarbeid med bioteknologinemda og sluttdokumentet skal legges ut til åpen høring.

Faggruppe 4:

To risikovurderinger, henholdsvis Migrasjon av 4,4'-metylendianilin (4,4'-MDA) fra kjøkkenredskaper til næringsmiddelsimulant og Risikovurdering av dietylfталat i kosmetiske produkter skal behandles og ferdigstilles i forbindelse med faggruppens møte 2. desember. Faggruppen vil også starte opp for fullt med saken om parabener i kosmetiske produkter da industrien nå innlevert nye data som har vært etterspurt for å kunne komme videre med risikovurderingen. Saken om utlekking av andre metaller enn bly, kadmium og barium fra keramiske produkter avsluttes på nyåret.

Faggruppe 5:

To risikovurderinger er ferdigstilt siden forrige møte i Hovedkomiteen; PAH i skjell og Bly og kadmium i skjell. Begge disse sakene inngår i Faggruppens selvinitierte oppgave "Grunnlag for å vurdere sjømat fra forurensede havner og fjorder". "Sørfjorden" ferdigstilles på neste møte i faggruppen. Der skal også faggruppen gi innspill til Helhetssyn på fisk. Faggruppen har nettopp påbegynt saken om avløpsslam og en ny sak om funn av azaspiracidtoksiner i krabbe.

Faggruppe 6:

Faggruppen skal ha møte 8. desember hvor en sak står på dagsorden; Vurdering av Bioprotein.

Faggruppe 7:

På forrige møte i faggruppen gikk mye av tiden med til Helhetssyn på fisk. FG7 er nå fornøyd med rapporten, og har fremmet noen forslag til endringer i kapitler med relevans for faggruppen. Faggruppen har slutført en risikovurdering av trehalose som ingrediens i

næringsdrikk. Helseisikovurdering av delvis hydrolysert guarkjernemel som my ingrediens viser seg å være komplisert og faggruppen har behov for ytterligere oppklaring fra Mattilsynet. Når det gjelder vurdering av en modell for vurdering av berikningsaker, er arbeidet i all hovedsak ferdigstilt, men Mattilsynet har kommet med tilleggsspørsmål i saken.. Faggruppen skal i gang med å vurdere tilsetning av fluor og jod til salt, og e forespørsel om kriterier for å inkludere/ekskludere vitamin- og mineralforbindelser på en positivliste som skal følge diverse standarder i Codex Alimentarius (herunder morsmelkerstatning og barnemat).

Faggruppe 8:

I faggruppen arbeides det nå med tre saker: Avhorning og kastrering av kjealv, 0-årssmolt og en ny sak på import av tropiske reker fra Hawaii.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 9 Orientering fra sekretariatet

Kirstin Færden ga en kort orientering om:

Forrige møte i EFSA's advisory forum:

- Aspartam-saken: EFSA har siden i sommer bedt om å få rådataene fra den nye studien som har blitt utført ved instituttet Ramazzini i Italia, men de har fremdeles ikke fått tilgang til det nødvendige materialet for å starte på arbeidet med en ny og oppdatert vurdering av aspartam.
- Aviær influensa: ingen aktivitet nå
- Nyoppnevning av EFSA-eksperter er utlyst – søknadsfrist 7. desember

Evaluering av VKM

Det er bestemt at VKM skal evalueres i 2006. Det foreslås at struktur av komiteen skal inngå i evalueringen. EFSA har nylig utført en slik evaluering basert på en spørreskjemaundersøkelse. I denne undersøkelsen inngikk blant annet: relevans av arbeidet, tidsfrister, forebygging av kriser, organisering, uavhengighet, kvalitet, kommunikasjon, åpenhet. Omfang, ansvar og metode for evalueringen av VKM skal diskuteres med HOD.

Takk for innsatsen i 2005

Kirstin Færden takket alle medlemmene av Hovedkomiteen for godt utført arbeid i 2005

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.